

Wie wordt er beter van de War on Cash?

Edin Mujagic

[FTM](#) | Gisteren 06:00

In een eerdere bijdrage schreef ik dat de middenklasse onder druk staat. Nu wordt er de laatste tijd steeds vaker gesproken over een onzalig plan: het afschaffen van contant geld. Hoewel het de genadeklap voor de middenklasse zou betekenen, zijn de eerste stappen al gezet.

‘Wij verklaren de oorlog aan contant geld!’, riep creditcardgigant Visa tijdens de lancering van een nieuw programma. Daarin worden Amerikaanse bedrijven uitgenodigd om plannen in te sturen hoe ze zichzelf kunnen omtoveren om alleen nog maar via creditcard te worden betaald. De 50 beste plannen krijgen 10.000 dollar van Visa. Het doel: om contant geld daadwerkelijk uit al hun bedrijfsprocessen te bannen. Het bedrijf wil hetzelfde doen in het Verenigd Koninkrijk – en daarna in de rest van Europa.

Ik begrijp uiteraard waarom een bedrijf als Visa af wil van contant geld: het verdient zijn geld immers met commissies voor kaarttransacties en rente die de consumenten betalen wanneer ze hun aankopen gespreid betalen. Wat ik echter niet snap is dat enkele prominente economen en politici – die zogenaamd voor de gewone man opkomen – deze oorlog tegen contant geld steunen.

Als de pest

Neem de Europese Unie: Begin dit jaar kondigde Brussel aan te overwegen het gebruik van contant geld in de EU met ingang van 2018 aan banden te leggen. Het was niet alleen die wens zelf, maar zeker ook de snelheid waarmee de Europese Commissie dit plan wil realiseren, die mij verbaasden. Normaal gesproken zitten er jaren tussen het

moment dat Brussel iets wil en dat het ook daadwerkelijk uitgevoerd wordt. Dat de EU het aan banden leggen van contant geld met ingang van volgend jaar wil realiseren, is dus wel heel erg snel. Voor het afschaffen van roamingkosten binnen de EU bijvoorbeeld was ruim een decennium nodig.

"Het 100 eurobiljet wordt in veel winkels behandeld alsof het een pestvirus verspreidt"

Zo'n besluit zou overigens niets meer dan een EU-stempel zetten op wat al in de praktijk gebeurt. In de EU is de oorlog tegen contant geld namelijk al langer gaande. Probeer maar iets af te rekenen met een bankbiljet van 200 euro; om nog maar te zwijgen van een biljet van 500 euro. Zelfs het 100 eurobiljet wordt in veel winkels behandeld alsof het een pestvirus verspreidt.

Contante betalingen mogen in veel landen de grens van 500 of 1000 euro niet overschrijden. Toen ik onlangs in Rome was, stond op de balie van mijn hotel groots aangegeven dat zij die bij het uitchecken meer dan 1.000 euro moesten betalen, dat níet contant mochten afrekenen. Er zijn zelfs al landen – Nederland bijvoorbeeld – waar winkeliers zich niet verplicht achten om contant geld aan te nemen. Opmerkelijk, want het betreft hier een wettig betaalmiddel.

Elke betaling geregistreerd

Voor de vermindering of afschaffing van contante betalingen wordt vaak als reden aangevoerd dat het terrorisme zou bestrijden, of dat het witwassen van illegaal verkregen geld ermee bemoeilijkt zou worden. Voor het tweede valt iets te zeggen. Voor het eerste misschien ook, maar ik vraag me af of het daarvoor nu nodig is dat níemand meer contant betaalt.

Eerlijk gezegd vind ik de argumenten vooral vergezocht. Het klinkt eerder als een excuus voor iets anders. Waar het namelijk écht om gaat, is iets waar elke burger – en zeker de middenklasse – bang voor zou moeten zijn.

Stel je een wereld voor waar je niet of nauwelijks met contant geld kunt betalen: een wereld waar alle transacties elektronisch verlopen. Je anonimiteit en privacy als consument zijn dan helemaal weg. Elke betaling wordt geregistreerd. Met andere woorden: hoe machtig de overheid ook is, in zo'n cashloze maatschappij zou ze nóg machtiger worden.

Geen munt ter wereld is meer waard geworden sinds centrale
banken zich erover ontfermden

Een andere keerzijde van zo'n wereld is dat het maatschappelijk leven er extra kwetsbaar door wordt. Als nu de stroom uitvalt zijn de gevolgen al enorm: het leven ligt dan al gauw plat. Of denk aan een ramp of grote cyberaanval die het elektronisch betaalverkeer compleet platlegt; met contant geld kunnen we dan in ieder geval nog eten kopen. Neem dat weg, en het zou een chaos worden.

Moderne alchemisten

En dan zijn er nog de gevolgen op het gebied van monetair beleid. Die zie je aan de oppervlakte niet, maar ze gaan diep. Eén van de economen die voor het afschaffen van contant geld is, is de Duitser Peter Bofinger, lid van de zeer invloedrijke vijfköppige Raad van Economisch Adviseurs in Berlijn. Volgens Bofinger [zijn munten en bankbiljetten onnodig](#), omdat ze 'slechts de invloed van de centrale banken verminderen'.

Alsof de invloed van die instellingen ons iets goeds heeft gebracht! Sinds de centrale banken over de waarde van ons geld waken, is de waarde ervan uitgehold (zie grafiek hieronder). Er is geen munt ter wereld, letterlijk niet één, die meer waard is geworden sinds de centrale banken zich over de waarde van ons geld ontfermen.

Voor Kenneth Rogoff, voormalig hoofdeconoom van het Internationaal Monetair Fonds, is het [probleem met contant geld](#) dat 'burgers ernaar kunnen uitwijken' als dat moet. Bijvoorbeeld wanneer de centrale banken de waarde van hun geld stelselmatig (willen) vernietigen.

De Nederlandse econoom [Willem Buijer](#), voormalig lid van het rentecomité van de Britse centrale bank en tegenwoordig hoofdeconoom van Citibank, ziet als hét probleem van contant geld dat de centrale banken hun rentes niet ver onder de 0 kunnen verlagen. Volgens Buijer zijn negatieve rentes van bijvoorbeeld -5 of zelfs -10 procent nodig. Met andere woorden, Buijer wil een beleid om elk jaar 10 procent van de waarde van uw spaargeld en van de koopkracht van uw euro te confisqueren.

Het afschaffen van contant geld zou de weg vrij maken voor moderne alchemisten – ook wel centrale bankiers – om het huidige absurde monetaire voodoo-beleid permanent te maken, en daar nog eens een paar schepjes bovenop doen. Die rente van -10 procent? Dat kan dan gewoon. Jij als burger hebt dan nauwelijks nog een manier om aan die rooftocht op je geld te ontkomen.

Zelfs het kopen van goud biedt geen soelaas. De overheid zou het kopen van goud kunnen beperken tot een bepaalde hoeveelheid per persoon, of het zelfs helemaal verbieden. Absurd? In 1933 moesten de Amerikanen hun [goud inleveren bij de Amerikaanse overheid](#). Wie dat niet deed kon een forse (gevangenis-) straf tegemoet zien.

In een wereld zonder contant geld zouden de (centrale) banken, overheden en betaalorganisaties samen nagenoeg grenzeloze macht hebben. Daarmee is Big Brother werkelijkheid geworden: hij is een bankier.